

” Jeg gennemfører disse ture, fordi jeg synes, det er sjovt, og fordi Sønderborg også har en masse at prale af rent kulturelt.

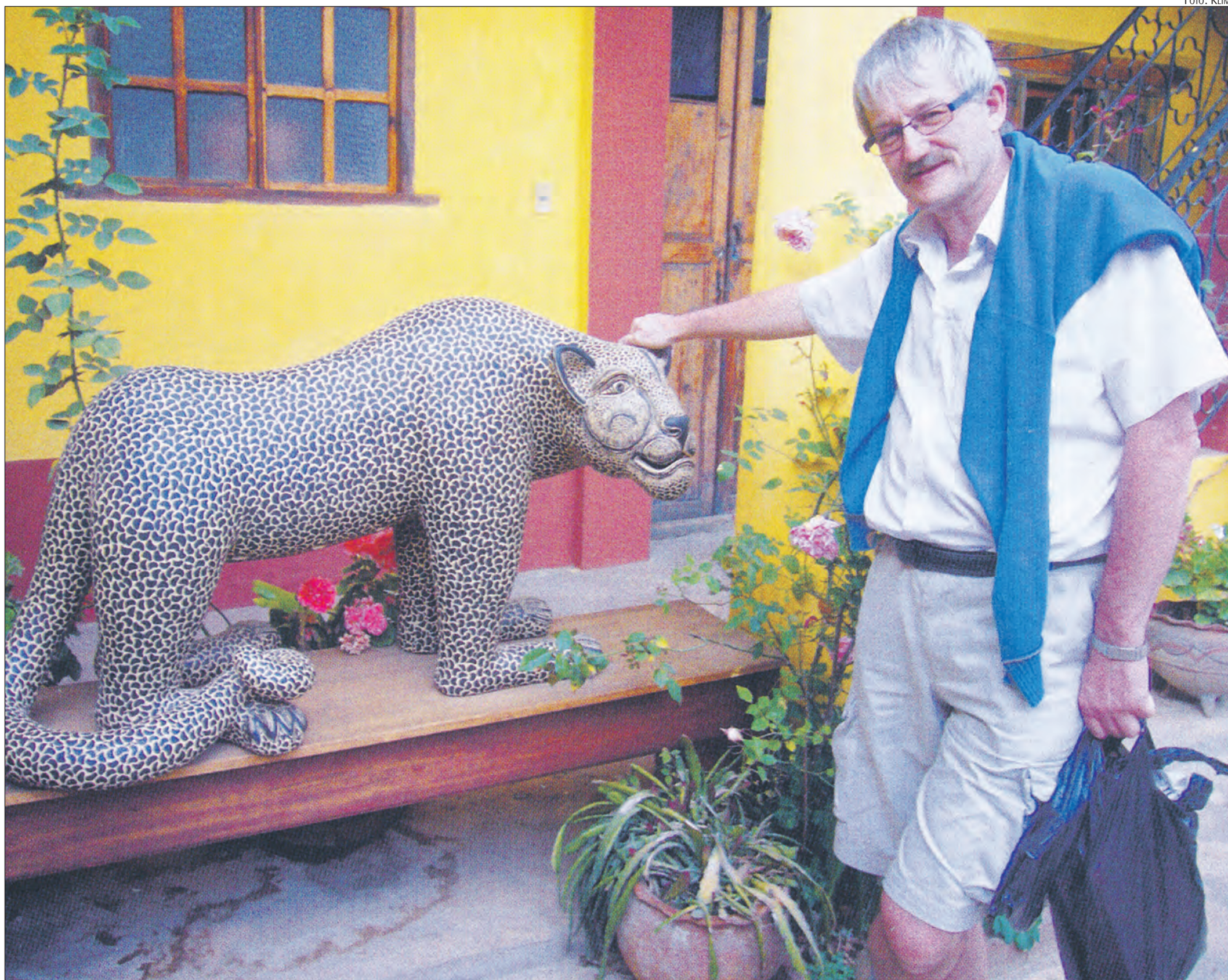
A.P. Hansen, forh. borgmester

Side 22

weekend

FLENSBORG AVIS — Lørdag 5. maj 2012 — 17

Foto: KUM

Witte til tiden

FLENSBORG. Kunstneren Mikael Witte vender tirsdag den 15. maj hjem til sin barndomsby, Flensborg, og det bliver med den retrospektive kunstudstilling »Witte til tiden«, som Sydslesvigs Danske Kunstforening viser på Dansk Centralbibliotek.

Udstillingen sendes bagefter videre til det tyske mindretals centralbibliotek i Aabenraa, hvor den kan ses fra den 28. juni. På billedet ses Mikael Witte ved en skulptur i Mexico, hvor han nu arbejder som rejseleder.

Mere side 18, 19, 20 og 21.

Foto: MARTINA METZGER

Klart syn på valget

TARP. En af SSWs kandidater til valget på søndag, Anke Schulz, og en række hjælpere valgte en noget usædvanlig form at komme igennem med deres budskab på.

Ved jernbaneoverskæringen i Tarp stillede de sig op med vand med sulfo og en skraber. Og så gjorde de ellers bilernes vinduer rene.

Håbet var, at bilisterne måske på den måde ville få et klarere syn på valget.

Mere på bagsiden

Mikael Witte (nummer to fra venstre) foran Højesteret i København efter frifindelsen, da landbruget forsøgte at stoppe hans plakat. Mikael Witte ses sammen med nogle af sine kumpaner. Til venstre Wilhelm Freddie, og til højre for Witte, Jørgen Nash og Jens Jørgen Thorsen.

Mikael Witte mellem kunst og politik

Udstilling. Kendt dansk plakatkunstner udstiller fra den 15. maj i sin tidligere hjemby, Flensborg. »Witte til tiden« hedder udstillingen med plakater, bøger og videoinstallationer. Bagefter vises den i Aabenraa.

FLENSBORG. Kunst og politik – går de to ting overhovedet an i kombination?

Det spørgsmål stillede bestyrelsen i Sydslesvig danske Kunstforening sig selv, før den gik i gang med den udstilling, der den 15. maj åbnes på Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig.

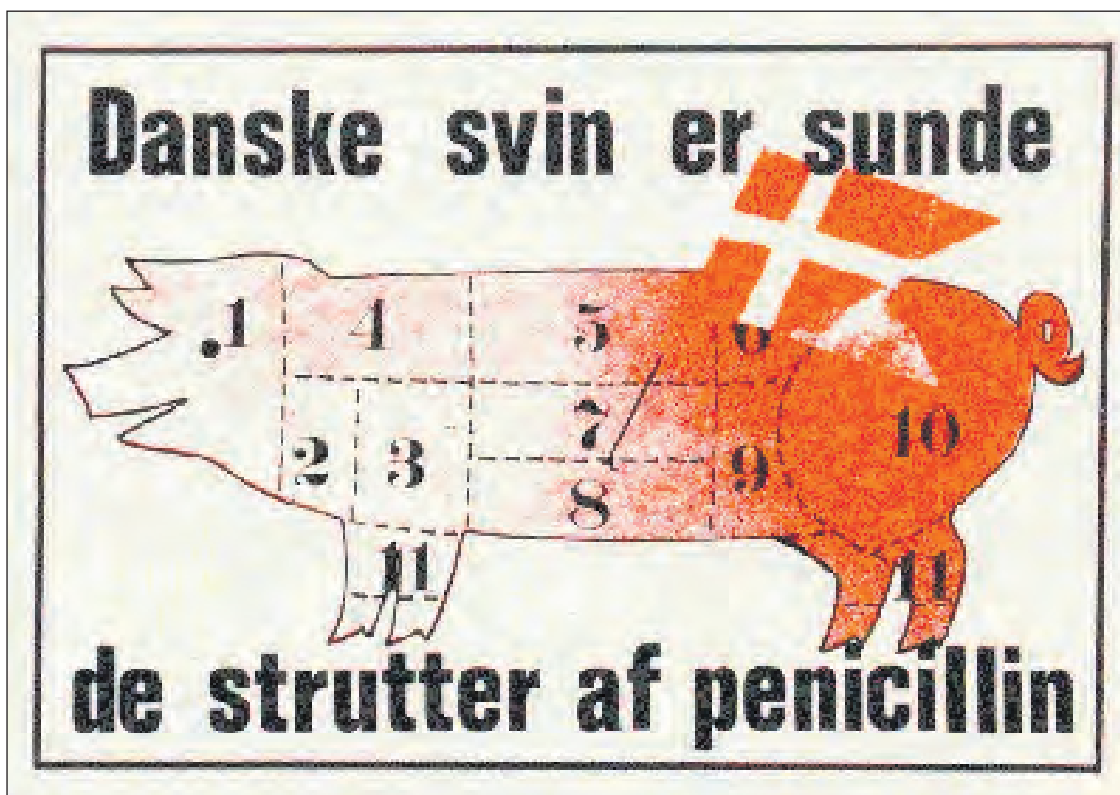
»Witte til tiden« hedder udstillingen, der byder på et udvalg af Mikael Wittes mange plakater, bøger og aktionsvideoer gennem tiden. Udstillingen vises på centralbiblioteket i Flensborg til og med den 16. juni, og fra den 28. juni til den 27. juli kan udstillingen ses på Deutsche Zentralbücherei i Aabenraa.

Ved ferniseringen begge steder vil Erik Boel, landsformand for Europa-bevægelsen, holde åbningstalen, mens Helge Schmedeke (piano) og Kai Stemmler (bass) underholder musikalsk. Åbningen i Flensborg finder sted tirsdag den 15. maj klokken 19.30, og åbningen i Aabenraa den 28. juni klokken 19.

Da udstillingen vises på begge sider af grænsen, har den fået økonomisk støtte af EUs Interreg 4A-program gennem regionskontoret i Padborg. Sydbank er også sponsor for udstillingen.

Godkendt i Landsretten

Mikael Witte var tidligere en omstridt plakatkunstner og senere forfatter, rejseleder, grafiker, kronikør og meget andet. I 1978 blev han inspireret af danske bønders storfor-

Ikke meget har ændret sig i de seneste 34 år for den Mikael Witte, der lavede de berømte plakater. I marts måtte både Fødevarestyrelsen og Sundhedsstyrelsen erkende, at overdreven brug af antibiotika i de danske svinestalde betyder, at en livsfarlig multi-resistent bakterie nu kan sprede sig fra svin til mennesker. Den eneste løsning er – at give svinene endnu mere penicillin. Mikael Witte advarede allerede i 1970'erne om antibiotika-forbruget i de danske svinestalde ved at producere den berømte plakat som han måtte helt til Højesteret med, før den blev lovlig.

brug af antibiotika til svin. Resultatet blev plakaten »Danske svin er sunde/ de strutter af penicillin«, som til gengæld fik svineslagterierne til at gå i modoffensiv og få nedlagt hele to fogedforbud mod plakaterne. Og Landsretten stadfæstede dem. Witte appellerede forbuddet til Højesteret, og i 1980 godkendte Højesteret plakaterne.

Centrale installationer

Mikael Witte har udformet et par hundrede plakater, postkort og klistermærker, hvor han på overraskende vis vendte tidens samfundsproblemer, forurening, arbejdsløshed og det europæiske økonomiske samarbejde og tilsatte dem humor, nogle

gange også sarkasme. I 1988 udpegede DSB ham til at udforme de kunstneriske årsplakater samt omslag til statsbanernes køreplaner.

To installationer får en central placering på udstillingerne i Flensborg og Aabenraa. Det bliver installationen »Jeg elsker at gå til tandlæge«, der første gang blev vist på Aarhus Kunstmuseum i 1998, og »kend din egn, din rod«, der blev vist på Mikkelberg i Hatsted i Nordfrisland i 1995.

Barndommen i Flensborg

Mikael Witte bor i dag ved Aarhus og stammer fra Flensborg, hvor han gik på Duborg-Skolen i ni år. Han voksede op i en dansk lærerfamilie.

Det var også i Flensborg, han lavede sin første happening. På Litteratursiden.dk fortæller han:

»Min skolevej gik over Borgpladsen, det store åbne byrum, hvor syv gader mødes. Og i midten, under træerne, den kolde granit, den nøgne soldat, grusom med sine øjne og det korte dragne spartasværd. I begyndelsen frygtede jeg ham – måske det netop var meningen med monumetet.

En nat havde nogen givet hans pik og nosser en omgang med rød oliemaling. Det så ret flot og potent ud og ophidsede da også alle byens borgere voldsomt.

Ganske få dage senere var kommunalarbejdere i gang med at gnub-

DSBs generaldirektør Peter Langager afslører Mikael Witte som manden bag årets kunstneriske DSB-plakater. Af årsager, der er redaktionen ukendte, har Mikael Witte hovedet bundet ind i gazebind.

be og skure malingen af med terpentin. Men det var kun pik og nosser de tog fat i. De troede at det var tilstrækkeligt at fjerne malingen. Den røde maling forsvandt da også, blot havde de ikke tænkt på at soldaten i det hele taget var møgbeskidt. Så i stedet for en rødt lysende pik sad der nu en skinnende hvid og strålede med den grå soldat som baggrund.

Jeg ler stadig fjoget, når jeg tænker derpå.

På fire sider præsenterer Flensborg Avis i dag Mikael Witte, blandt andet ved selv at lade kunstneren komme til orde og fortælle om sin plakat-kunst.

God læselyst – og god fornøjelse med udstillingen, der på dansk Centralbibliotek er åben mandag-fredag kl. 9-18 og lørdag kl. 9-14. På Deutsche Zentralbücherei er åbningstiderne mandag-fredag kl. 10-18 og lørdag kl. 10-13.

Hans Christian Davidsen
hcd@fla.de

Vi skal arbejde mindre, tjene færre penge og leve langt rigere

Portræt. Multikunstneren Mikael Witte fyldte i april 60 år. Han blev danmarksberømt for sine plakater »Danske svin er sunde«, omdøbte Burgplatz i barndomsbyen Flensborg til »Platz der Deserteure«, har skrevet bøger og kronikker en masse og er sprunget ud som rejseleder i Latinamerika.

FLENSBORG. 1978 blev grafikerer Mikael Witte inspireret af danske bønders storforbrug af antibiotika til svin. Resultatet blev plakaten »Danske svin er sunde / de strutter af penicillin«, som fik svineslagterierne i Danmark til at trække kniven og få nedlagt hele to fagedforbud mod plakaterne. Og Landsretten stadfæstede dem.

Men disse stik udløste blot vildere diskussioner om dansk svineproduktion. Latteren rullede, og Witte appellerede forbuddet til Højesteret. I 1980 godkendte Højesteret plakaterne med dommerstemmerne 5-2.

Senere udsendte Witte også svineplakaterne på engelsk, tysk, japansk samt sønderjysk - for at sikre den internationale bredde, som han hævdede. De blev også oversat til smågrisenes sprog, da det blev konstateret, at disse blev udsat for særlige penicillinproblemer.

Spids sarkasme

Mellem 1976 og 1983 udformede Witte et par hundrede plakater, postkort og klistermærker, hvor han på overraskende vis vendte tidens samfundsproblemer - forurening, arbejdsløshed og det europæiske økonomiske samarbejde - og tilsatte et stærk humor og en spids sarkasme. Derfor vakte hans plakater større opsigt end andre. De udløste også en bredere tvivl: Kunne man i det hele taget stole på de mange ord og billeder, massemedierne bombarderede med?

Wittes plakater blev produceret af Husets Forlag i Århus, blev solgt og vel hængt op som opmuntring hos græsrodder, i kollektiver og studenterhybler. Men mange blev bestilt i større oplag og blev leveret til favorable priser for at blive klistret op på gader og stræder. Med nye skandaler og diskussioner til følge.

For Witte var plakaten bare begyndelsen. Diskussionerne var de afgørende. Det gjaldt om at få bogstaver og billeder til at løbe ned af papiret og blande sig med virkeligheden. At udløse tanker, eftertanke og handling. Springet var derfor ikke langt, da han i 1982 udsendte sit landkort med præcis angivelse af militære depoter - inklusiv atomvåben - lige syd for den dansk-tyske grænse. Med tyske spionagepåstande til følge. Den sommer testede Witte landkortets anvendelighed, da han med et hold sommerkursister tog på cykeltur efter kortet.

Dersertørernes Plads i Flensborg

Det var i begyndelsen af firserne, at han gennemførte flere situationsaktioner, hvor tilfældigt forbigående blev delagtige i kunstaktioner med politisk indhold - og mange glimt i øjnene. I 1995 omdøbte han Burgplatz i Flens-

FOTO: FLA

Mikael Witte har ikke ligget på den lade side i sit jordiske liv. Alligevel mener han, at andre mennesker skal lave mindre og idet hele taget slappe noget mere af.

borg til Platz der Deserteure - Desertørernes Plads. Han havde fremstillet nye vejskilte af plastic, som han klistrede hen over de officielle på pladsen, hvor syv gader mødes. Aktionen fandt sted den 8. maj på 50 årsdagen for Nazitysklands kapitulation. Under aktionen krydse politibilene flittigt pladsen, men ingen betjente stoppede op for at standse ham.

Også brugsgrafik har Mikael Witte lavet megen af, blandt andet flere end 50 bogomslag. I 1988 udpegede DSB ham til at udforme de kunstneriske årspakater samt omslag til 11 køreplaner. At De Danske Statsbaner, forkromet og ledet af en generaldirektør, besluttede sig for Mikael Witte, overraskede mange.

Plakaterne blev igen fotografiske: Seks forskellige mennesker blev taget foran et rødt tog. Og de blev skåret lige gennem øjnene, så man ikke kunne få den øjenkontakt, som ellers var gængs i kommerciel reklame. Ved beskæringen forsvandt hjerneskallen, hvilket er blevet udlagt som kritik af DSB.

Selv har Witte dog hævdet, at hans ide var, at synet af de vidt forskellige mennesker skulle få rejsende til at spørge deres medpassagerer: Hvad i al verden er meningen? Han ville øget samtale og være blandt de rejsende.

Det så ikke helt så sort ud

Året efter kastede Witte sine grafiske kræfter ind i Dagbladet Information. Med hverdagsgenstande i pink og skriggrønt som forsidehistorie chokerede han Informations faste læsere og gjorde udenforstående opmærksomme på den alvorlige avis med den røde prik over i'et. Det så ikke helt sort ud, påstod han, der ville udvide informationsbegrebet og øge oplaget. I al fald det sidste lykkedes. Læsegleden blev vist også øget, og humøret steg. Kampagnen blev af Danske Dagblades Udgiverforening præmieret med Dommerkomiteens Særlige Pris.

Ind imellem arrangerede han festivaler, underviste på højskoler, kurser og Kunstakademiet i Aarhus og var en aktiv samfundsdebattør. Hans engagement for østtyske forfattere udløste overvågning og registrering hos det østtyske Stasi. Et par interviews med Stefan Heym, DDRs betydningsfulde romanforfatter og kritiker, var for meget for den østtyske pampersat.

En samling digte - oprindelig skrevet af danske venstrefløjsforfattere om undertrykkelse og død i blandt andet Vietnam - blev aktualiseret

til at handle om militærdiktaturet i Polen 1981. Det blev for meget for forfattere i Dansk Forfatterforening, der forlangte digtsamlingen omgående stoppet.

Krænkelse af ytringsfriheden

Slagsmål om flere af hans plakater inspirerede Witte til at medstifte »Komiteen til Ytringsfrihedens Værn«, politianmelde offentlige chefer og uansvarlige politikere, der krænkede ansattes ytringsfrihed. Desuden skrev han en håndfuld bøger om grundlovens manglende sikring af menneskerettighederne i Danmark; mest detaljeret i 1998 i dokumentariet »Menneskeretskrænkelser i Danmark«.

Da grundlovsjubilæet året efter skulle fejres, støttede det nu nedlagte Århus Amt Witte økonomisk, så han kunne skrive »Forslag til Danmarks Grundlov - om menneskerettighedernes republik«. Grundloven skulle ikke blot tiljubles med taler, kaffe og kage, men underkastes et kritisk eftersyn: Lever Danmarks grundlov op til FN's Verdenserklæring om Menneskerettighederne og Den europæiske Menneskeretserklæring?

I første omgang blev Wittes kommenterede grundlovsforslag udsendt som sektion af dagbladet Det Fri Aktuelt samt markeret med en udstilling på Statsbiblioteket i Aarhus. Senere på året udkom forslaget i bogform, og Witte blev medlem af Folketingets Komite vedrørende grundlovsdebatten.

Grundlovsforslaget er en af de 32 bøger, han har skrevet. Den første udkom i 1975. Inspireret af den bidske fremmeddebat skrev han i 2003 »Gavebogen - hvad har vi fået af de fremmede«. Med den ville han vende debatten: I stedet for at se »de fremmede« som et problem, konstaterede han, at alle »danskere« har rødder i det fremmede, og at det har været en berigelse for Danmark.

»Gavebogen« blev efterfulgt af »Festbogen«, »Straffebogen«, »Rejsebogen« og »Naturbogen« - der sammen udgør hans »Danmarksserie« for nysgerrige mellem 14 og 119 år.

Verdens bedste vuggestue

I 2003 udsendte han også »Verdens bedste vuggestue«, en bog om hvordan voksne kan skabe bedre rammer for vores småbørn. Bogen udløste masser af invitationer til at holde foredrag i daginstitutioner, og er den af hans bøger, han har holdt flest foredrag om. Bogen var

inspireret af egne erfaringer som pædagog-medhjælper i en vuggestue og blev skrevet med økonomisk støtte af pædagogernes forskningsfonde.

Vuggestuebogen var en anden måde at kritisere civilisationen på for den politiske aktivist, der i tre år også var folketingskandidat for Enhedslisten og som i 1971 begyndte sit voksenliv på Institut for Statskundskab på Aarhus Universitet - et studium han aldrig har færdiggjort. Mikael Witte har arbejdet på flere forlag (Modtryk, Socialistisk Bogklub, Selskabet for smukkere Byfornyelse og Husets Forlag), har redigeret og oversat flere bøger. Ikke mindst en række bøger om nazisme samt den tyske historiker Bernd Greiners monumentalværk »Krig uden fronter. USA i Vietnam«.

Som 21-årig rejste Witte som del af den Nordiske Brigade til Cuba. Hjemvendt skrev han og en medrejsende en kronik i Information om den manglende ytringsfrihed på tropeøen, og begge blev prompte ekskluderet af Dansk Cubansk Forening.

Ti år senere rejste han to gange i Mexico, lavede radioudsendelser om mexicanske musikmiljøer og skrev »Mexicofeber«. Senere fortsatte han til Pakistan for at lave diasshow og radioudsendelser med afghanske flygtninge. Flere rejser til Kina resulterede i romanen »Den kinesiske Æske«.

Børn i Den tredje Verden

I 2007 fløj han to gange til Burundi for at instruere »De sagde Gud havde sendt et brev. En film om tidligere børnesoldater«, vist i tv. Planen var, at han skulle instruere en serie film om børn i Den tredje Verden, der levede et liv, selvom det kunne se komplet umuligt ud. En film om et mobilt børnecirkus i Afghanistan blev stoppet af en bombe ud for USAs ambassade i Kabul umiddelbart før filmholdets afrejse. Et projekt i Rwanda stoppede af økonomiske grunde.

Witte skiftede atter livsbane, da han blev rejseleder i Nyhavn Rejser. Mange gæster er blevet vist rundt i Mexico, Guatemala og en enkelt tur over grænsen til Honduras - ikke bare for at se de mastodontiske bygningsværker efter store indianske civilisationer og nyde den landskabelige storhed, men også for at møde nulevende indianske kulturer og ikke mindst mange kunsthåndværkere.

I kufferten har han slæbt meget mexicansk kunsthåndværk med hjem, og udstillede i 2011 sin private samling på Designmuseum Danmark (tidligere Kunstindustrimuseet) i København. Samtidig udsendte han den rigt illustrerede »Kunsthåndværk i Mexico«.

Mexico-rejserne udløste nysgerrighed efter Peru, center for Inkariget. På tredje år leder Witte sine populære rejser til Andeslandet, hvor han deler ud af sin viden og deler sine bekendtskaber med gæsterne. Til august er det muligt at rejse med ham til Kina og til oktober gælder det atter Mexico - en specialrejse til mexicanske kunsthåndværkere.

Som folketingskandidat for Enhedslisten sammenfattede Mikael Witte i 1999 sit program:

»I en tid der er fyldt med billeder - som ingen ser - at få folk til igen at se. I en tid, der flyder med ord, at få folk til at lytte. At fremme diskussionen om menneskerettighedernes overholdelse i Danmark. At insistere på at vi skal arbejde mindre, tjene og bruge færre penge - og leve langt rigere.«

(FIA)

”

At De Danske Statsbaner, forkromet og ledet af en generaldirektør, besluttede sig for Mikael Witte overraskede mange.

”

I en tid der er fyldt med billeder - som ingen ser - at få folk til igen at se. I en tid, der flyder med ord, at få folk til at lytte.